

Övergrepp i Irak

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att leva upp till de folkrättsliga förpliktelser Sverige åtagit sig.¹
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ta upp frågan om att leva upp till bl.a. tortyrkonventionen i dialogen med USA och Irak.

¹ Yrkande 1 hänvisat till SfU.

Motivering

Organisationen Wikileaks har släppt ett omfattande material om övergrepp och tortyr i Irak som utförts av irakiska säkerhetsstyrkor. Huruvida den amerikanska militären skulle ha haft vetskap om dessa övergrepp är oklart. Enligt dokumenten som Wikileaks läckt förefaller det dock mycket troligt att de inte var ovetande om den utbredda användningen av tortyr och andra övergrepp mot fångar som sker i Irak utan risk för rättsliga påföljder.

Överlämningarna pågick under en period från början av 2009 till juli 2010 enligt ett avtal mellan USA och Irak. Avtalet innehöll inga villkor om korrekt behandling av fångar eller skydd av deras mänskliga rättigheter.

USA har anslutit sig till FN:s konvention mot tortyr, vilken uttryckligen förbjuder stater att själva använda tortyr, men även förbjuder överlämning av fångar till andra staters myndigheter om det finns risk för tortyr. I detta fall innebär det att de amerikanska myndigheterna begått brott mot folkrätten genom att överlämna tusentals fångar till irakiska säkerhetsstyrkor.

I detta läge är naturligtvis det allra viktigaste att få stopp på den tortyr som begås av irakiska myndigheter mot både överlämnade fångar och andra. Sverige har goda kontakter med den irakiska regeringen och bör inleda en dialog om detta. Våra goda relationer innebär bl.a. att vi fått klartecken att chartra flyg för att skicka tillbaka irakiska medborgare som inte anses ha flyktingskäl trots starka protester här hemma. Sveriges regering kan inte garantera att dessa återvändande flyktingar inte utsätts för tortyr vid hemkomsten. Som ovan nämnt är det ett brott mot folkrätten att skicka tillbaka människor till andra staters myndigheter om det finns risk att de utsätts för tortyr.

Folkrätten har tillkommit som en garanti för hur stater ska uppföra sig mot varandra, mot medborgarna och andra staters medborgare. Tyvärr verkar det som om staters egenintresse alltmer tillåts tänja gränserna för vad olika folkrättsliga regelverk är till för. Tortyrkonventionen är en av de konventioner som stater verkar ta väldigt lätt på. Wikileaks visar detta tydligt när det gäller USA:s agerande i Irak och här hemma har vi som nämnts ovan egna exempel på hur lätt vi tar på folkrätten.

Förutom att Sveriges regering bör sopa rent framför egen dörr och leva upp till de folkrättsliga förpliktelser vi åtagit oss bör regeringen också i kontakterna både med USA och Irak ta upp vikten av att leva upp till tortyrkonventionens och andra folkrättsliga bestämmelser.

Stockholm den 27 oktober

2010

Bodil Ceballos (MP)

Annika Lillemets (MP)

Peter Rådberg (MP)

Maria Ferm (MP)